

Сяо Шихань – аспірант факультету педагогічної освіти та соціальної роботи кафедри теорії і методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор **Раїса Пріма**

ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

Актуалізовано необхідність формування виконавської майстерності вокаліста-майбутнього вчителя музичного мистецтва як наукової проблеми. Виконавську майстерність майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу потрактовано як інтегративну особистісно-професійну якість, що характеризується високим рівнем виконавської діяльності, зумовлює готовність до глибокого й особистісного осягнення та інтерпретації музичного твору й закладеного в ньому художньо-образного змісту, а також його особистісно-творче, неповторне, артистичне, технічно досконале виконання твору за умови використання специфічних засобів виразності, характерних для естрадного виконавства.

Ключові слова: виконавська майстерність, виконавський стиль, вокальна підготовка, інтегративна особистісно-професійна якість, естрадне виконавство, майбутній учитель, музичне мистецтво.

У реаліях сьогодення, в контексті трансформації й активної переорієнтації всіх сфер суспільного життя, великого значення набуває проблема розвитку й реалізації культурного та творчого потенціалу людини. Відтак, удосконалення фахової підготовки майбутніх учителів музики є об'єктивною вимогою та закономірністю розвитку суспільства й системи мистецької освіти загалом як галузі, що безпосередньо впливає та культурне становлення нації.

Звертаємо увагу на те, що особлива роль мистецтва в сучасному суспільстві зумовлюється освітньою парадигмою, що визначає нові підходи до розроблення й удосконалення мистецьких педагогічних технологій. За таких умов, на наш погляд, відбувається зміна парадигми теоретичних і методичних засад співу як ключового та популярного елементу сучасного мистецтва й культурного напрямку. Відповідно, підвищуються вимоги до майбутніх учителів музичного мистецтва, для яких суттєвого значення набуває рівень їхньої виконавської майстерності.

Зауважимо, проблема вокальної підготовки, зокрема формування виконавської майстерності вокаліста-майбутнього вчителя музичного мистецтва, – студіюється такими вченими, як: Л. Арчажникова, А. Зайцева, О. Олексюк, О. Ростовський, О. Щолокова та ін. Питання вокального розвитку та співацької культури опрацьовувалися такими науковцями, як: Л. Дмитрієв, Н. Гребенюк, Р. Юссон, О. Стахевич, Ю. Юцевич та ін.

Посутній інтерес у площині порушеної проблеми становлять праці учених (Н. Дрожжина, С. Клітін, Дж. Колліер, Е. Кунін, У. Сарджент та ін.), наукові розвідки яких були присвячені викладанню естрадного співу, розвитку співацького голосу (Г. Стулова, Н. Ветлугіна, О. Малініна, О. Лебедева, І. Левідов та ін.), висвітленню психологічних аспектів, які мають значення в процесі вокального виховання дітей та юнацтва (Ф. Гоноболін, В. Кутішенко та ін.).

У площині порушеної проблеми важливим є те, що ученими-педагогами значна увага приділяється науковому обґрунтуванню методологічних аспектів вокальної підготовки дітей і студентів, що висвітлюється в дослідженнях В. Багадурова, Л. Венгрус, Д. Огороднова, Н. Орлової, В. Шацької та ін.

При цьому у педагогічному контексті виконавська майстерність розглядається сучасними дослідниками як «вияв найвищої форми професійної активності викладача вокалу в його здатності реалізувати власний творчий потенціал і художньо-комунікативну компетентність на підставі актуалізації системи гуманістичних цінностей [1].

Нам імponує позиція І. Швець, згідно з якою опанування основ естрадного співу є виразом актуальної потреби розвитку сучасної мистецько-педагогічної системи, а вокальна підготовка майбутнього вчителя музики переходить від епізодичного використання естрадного репертуару до системного проектування окремої фахової траєкторії [2].

За твердженням І. Бобул, естрадне вокальне виконавство займає окреме особливе місце в житті кожної людини завдяки здатності активізувати свідомість. Адже жанр естрадної пісні відповідає сучасній дійсності та життєвим реаліям, використовує високі етичні мотиви, розв'язує відображені життєві проблеми засобами художньої об'єктивації [3].

На думку Г. Китайгородської, основним завданням естрадного співака є пошук суб'єктом власного оригінального звуку, характерної, унікальної, легко впізнаної манери вокальної та невербальної експресії, а також сценічного образу [4].

У широкому сенсі виконавська майстерність ототожнюється з мистецтвом, адже її характеристиками є високий рівень творчої самореалізації виконавця, унікальність, зумовлена ступенем особистісного втілення виконавцем закладеного автором змісту, неповторність, основана на сформованому виконавському стилі музиканта.

Отже, музикант зі сформованою виконавською майстерністю, за твердженням Прохорової, стає впізнаваним, вирізняється з-поміж інших виконавців, передусім, високим рівнем виконавської культури, усвідомленості, натхненням і артистизмом. Крім того, вказується, що однією з визначних характеристик виконавської майстерності є наявність стійкої позитивної мотивації до виконавської діяльності, до професійного самовдосконалення та творчої самореалізації [5].

Отже, поділяючи позиції вчених, узагальнюючи різні трактування, вважаємо доцільним визначити виконавську майстерність майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу як

інтегративну особистісно- професійну якість, що характеризується високим рівнем виконавської діяльності, зумовлює готовність до глибокого й особистісного осягнення та інтерпретації музичного твору й закладеного в ньому художньо-образного змісту, а також його особистісно-творче, неповторне, артистичне, технічно досконале виконання твору за умови використання специфічних засобів виразності, характерних для естрадного виконавства.

Існує думка (ми з нею цілком погоджуємося), що вокально-виконавська майстерність майбутніх учителів музичного мистецтва вимагає ретельного вивчення й цілеспрямованого, поетапного формування, з урахуванням вирішення проблем активізації в студентів інтересу до вокального виконавства, розвитку їхніх вокальних здібностей, розширення мистецького світогляду, розвитку емоційної культури, що також необхідно для фахівця мистецько-педагогічної галузі [6].

Література та джерела

1. Тао Жуй. Теоретико-методологічні основи формування педагогічної майстерності студентів-вокалістів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 10. С. 190–199.
2. Швець І. Б. Формування основ естрадного виконавства в контексті підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2014. №38. С. 487–491.
3. Бобул І. Семантичні властивості вокально-естрадного виконавства у контексті теорії інтерпретації. *Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової*. 2017. № 24. С. 190–201.
4. Китайгородська Г. Сучасні методи розвитку вокальної майстерності майбутніх учителів музики. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2015. № 12(2). С. 27–32.
5. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа. Вінниця : Нова книга. 2006.
6. Лін Сяо. Особливості вокальної підготовки вчителів вокального мистецтва. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи»*. 2014. Ч. 2. С. 20–22.